

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף יח

הגמרא מבררת מתי הוא נוטל ארבע חלות לדעת רבנן, ומתי חמש:

לדעת רבנן: משמר הנכנס (= לעבוד בבית המקדש) וכן המשמר היוצא נוטלים כל אחד שש חלות, נמצא שמתחלקים בכל השנים עשרה חלות, ואמנם על הכהן הגדול היה לקבל שש חלות, אלא שהוא לא נוטל ממש מחצית אלא מעט פחות ולכן הוא נוטל חמש חלות (= שאין זה ראוי שהוא יקבל ממש מחצית כנגד אחיו הכהנים כאילו שהוא שקול כנגד כולם, וכן אין זה דרך ארץ לתת לו פרוסה, לכן הוא מקבל חלה אחת פחות ממחצית = 5 חלות).

ולדעת רבי יהודה: משמר הנכנס מקבל שבע חלות - חמש מצד החלוקה, ועוד שתיים ללא חלוקה בשכר הגפת הדלתות של המקדש, נמצא שנותרו רק עשר חלות לחלוקה (שהרי שתיים הם ללא חלוקה), ולכן הכהן הגדול מקבל ארבע חלות (= שאינו מקבל ממש מחצית, כנ"ל, לכן הוא מקבל חלה אחת פחות ממחצית = 4 חלות).

רבא מתרוץ תירוץ אחר על הקושיא לעיל (יז): שאיך יתכן שהרישא והסיפא הם כדעת רבי והמציעתא כרבנן:

באמת הכל כדעת רבי שסובר שהכהן הגדול נוטל מחצה, ואם תאמר מדוע הוא נוטל ארבע והרי עליו ליטול חמש (= מחצית)? תירוץ: כאשר יום טוב הסתיים ביום חמישי והיה שם 'משמר המתעכב' כלומר שהם נשארו עד לשבת, או שיו"ט התחיל ביום שני והם נשארו משבת עד ליו"ט, הרי שהמשמר המתעכב נוטל שתי חלות ללא חלוקה, והשאר מתחלק בין המשמר הנכנס והיוצא שזמנו קבוע באותה שבת. על פי זה נמצא שאם יש 'משמר המתעכב' הרי שהכהן הגדול נוטל ארבע, לפי שנותרו רק שמונה חלות, ואם אין 'משמר המתעכב' חולקים את כל עשר החלות והוא נוטל חמש חלות.

משינה: זקני בית דין קוראים לפני הכהן הגדול (בכל שבעת ימי הפרישה) בסדר היום הכתוב בפרשת אחרי מות.

(המשך בדף הבא ↓)

בערב יום כיפור בשחרית מעמידים אותו בשער המזרח של העזרה, ומעבירים לפניו פרים אילים וכבשים (= שהוא עתיד להקריב אותם למחר) כדי שיתבונן בבהמות הללו ויתן אל ליבו את הלכות סדר היום.

בערב יום כיפור סמוך לחשיכה לא היו מאפשרים לו לאכול הרבה, מפני שהמאכל מביא את השינה, ואם יישן יש לחשוש שמא יראה קרי ויפסל מלעבוד.

גמרא: משנתינו (= שאמרה שזקני בית דין אומרים לכהן גדול שיקרא בפיו את סדר העבודה שמא הוא לא למד) עוסקת בבית המקדש השני, שהתמנו בו כהנים גדולים ע"י שנתנו ממון כדי שימנו אותם לכהונה גדולה, ולכן יתכן שיש כהן גדול שלא למד את סדר העבודה, אבל במקדש ראשון העמידו רק כהנים גדולים מהוגנים ע"פ דין התורה.

למדנו במשנה - שבערב יוה"כ מעבירים לפניו פרים אילים וכבשים וכו':

בברייתא נאמר שהיו מעבירים לפניו גם את השעירים (= ביוה"כ היו מביאים שעירים, אחד לה' ואחד לעזאזל, וכן שעירי מוספים). ומשנתינו סוברת שלא מעבירים לפניו שעירים, כיון שהם באים לכפר על חטאי עם ישראל, ואם הוא יראה אותם תחלש דעתו. אבל פר כן מעבירים לפניו למרות שהוא בא על חטאי הכהנים, כיון שאם היה כהן שיש בו חטא הרי שהכהן הגדול היה יודע מזה ומחזירו בתשובה.

אמר רבינא: מה שאמרנו שהכהן הגדול יודע בחטאיהם של אחיו הכהנים, זה מה שאומרים האנשים - שאם בן אחותך נעשה שוטר המלך, תיזהר לא לחלוף לפניו בשוק, לפי שמתוך שהוא מכיר אותך הרי שהוא בקי בעושרך ובמעשיך למצוא עלילה לגבות ממך ממון.

למדנו במשנה - בערב יום כיפור סמוך לחשיכה לא היו מאפשרים לו לאכול הרבה:

ר"י בן נקוסא אומר: היו מאכילים אותו בערב יוה"כ בשחרית סלתות וביצים כדי לשלשלו שלא יצטרך לנקביו למחרת, אמרו לו: מאכלים אלו מרבים את הזרע, ויש לחשוש שמא יראה קרי בגללם.

(המשך בדף הבא ↓)

תנו רבנן: אדם שראה זיבה, אם אכל הרבה מכל מין שהוא אנו תולים לומר שמחמת רוב מאכל ראה זיבה, ואינו נחשב לזב לעניין טומאת שבעה ולקרבן (אבל בעל קרי מטמא באונס). וכן תולים לו בכל מיני מאכל המביאים לידי זיבה, ואפילו אם לא אכל מהם הרבה. אלעזר בן פנחס אומר: לא מאכילים אותו (= בימי השבעה נקיים שהוא סופר לטהרתו) חגב"י וגב"ם (= הגמרא תבאר מיד) ודברים המביאים לידי טומאה, לפי שאם הוא יראה קרי בימי ספירת השבעה נקיים הוא יסתור את ספירתו.

אכנסאי: אורח המתאכסן, לא יאכל ביצים שמא יראה קרי ויתגנה על המארחים שלו, ולא יישן בבגדו שבעל הבית לובש ביום, שמא יראה קרי ויתגנה.

רב כי מיקלע וכו': כשרב היה מגיע לעיר 'דרשיש' (לשם היה רגיל ללכת), היה מכריז שהוא חפץ להינשא לאשה רק לימים שבהם הוא שוהה בעיר ואח"כ יגרשנה בגט. וכן נהג רב נחמן.

קושיא: והרי אסור לאדם לישא אשה במדינה זו ואח"כ לישא אשה במדינה אחרת (נוספת על הראשונה), שמא הבן הנולד מאשה זו ישא את הבת הנולדת מהאשה האחרת (כיון שאינם מכירים ואינם יודעים אחד מהשני), ונמצא שאח נשוא את אחותו, ואח"כ רב ורב נחמן נהגו כך?

תירוץ: לחכמים יש פרסום, והנולדים מהם נקראים על שמם ולכן אין את החשש הנ"ל.

קושיא: והרי אשה שהסכימה להינשא צריכה לשבת שבעה נקיים שמא תראה 'דם חימוד', ואיך רב ורב נחמן נשאו נשים מיד כשהגיעו לעיר?

תירוץ: הם היו מקדימים ושולחים שליח להודיע שבעה ימים קודם בואם.

תירוץ אחר על הקושיות הנ"ל: הם עשו זאת רק כדי להינצל מהרהור, לפי שמי שיש לו 'פת בסלו' (= נשוי לאשה) לא מתאוה לאשה כמו מי שאין לו אשה, והם לא באו עליהם כלל. (ולפי זה הכל מתורץ - הן לא היו צריכות לשבת שבעה נקיים, וכן אין את החשש שאח ישא את אחותו שהרי הם לא באו עליהן והן לא ילדו).

(המשך בדף הבא ↓)

משנה: העלו את הכהן גדול לבית אבטינס (= שם היו עושים את הקטורת), וזקני כהונה היו משביעים את הכהן גדול שלא יעשה כמעשה הצדוקים שהיו מניחים את הקטורת על הגחלים שבמחתה מחוץ לקודש הקדשים ואח"כ היו נכנסים פנימה, אלא שיעשה ככתוב בתורה שיניח את הקטורת על הגחלים שבמחתה בתוך קודש הקדשים.

אם הכהן גדול היה חכם, היה דורש כל ליל יוה"כ כדי שלא יישן ויראה קרי.